

NVE
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo
nve@nve.no

Saksbeh./tlf.nr.: **Lars Størset/906 88 740**
Deres ref./Deres dato: 201708079-95/ 25.01.2023
Vår ref.: 17/01061-
Vår dato: 03.02.2023

Liåsen transformatorstasjon

Høring av tilleggssøknad alt. A og tilleggsutredning for alt. B

Kommentarer til uttalelse fra Østmarkas venner og

Naturvernforbundet

Tilleggssøknad for justert alt. A og tilleggsutredning for alt. B ble sendt på høring av NVE 8. desember 2022. I brev datert 25. januar 2023 kommenterte vi fem uttalelser. Samme dag fikk vi ettersendt en felles uttalelse fra Østmarkas venner, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Oslo sør.

I det følgende gjengis hovedmomentene i høringsuttalelsen og Statnetts kommentarer.

Kort gjengivelse av innholdet i uttalelsen

Østmarkas venner og Naturvernforbundet har uttalt seg i de to forrige høringsrundene om prosjektet på Liåsen – i 2017 og 2020, og har hele tiden ønsket utbygging etter alt. B øst på Liåsen og vært negative til alt. A av hensyn til friluftsliv og naturmiljø. De ser ikke at det fremkommer nye opplysninger om friluftslivet i de nye utredningene som innebærer at saken bør vurderes annerledes. De mener videre at de negative virkningene for friluftsliv og naturopplevelse er undervurdert og underkommunisert, og at konsekvenser for barn og unge burde vært utredet. De mener også at konsekvensene for Grønmo friluftspark ikke er utredet.

De mener alt. A vil medføre store inngrep og har punktvis kommentarer som vi har valgt å gjengi i sin helhet, og som kommenteres punkt for punkt (Statnetts nummerering):

1. Ved valg av alternativ A må det påregnes at virkningen av trafostasjonen og kraftledning samlet sett innebærer at Liåsen, som i dag er et naturskjønt og høyt skattet nærturterreng, blir ødelagt som friluftslivsområde. Ikke bare vil store deler av åsen bygges ut, men stasjonen vil rage så høyt i terrenget at den blir synlig fra sentrale deler av åsen. Det samme gjelder kraftledningen.

2. Vi mener de negative konsekvensene alternativ B har for friluftslivet er mindre enn Statnett gir inntrykk av, idet de umiddelbare nærområdene til dette alternativet i liten grad benyttes til friluftsliv (Det er en myrlendt sump med en traktorvei).
3. Statnett hevder videre at alternativ B vil få "langt større negative konsekvenser for langt flere berørte". Vi kan ikke forstå annet enn at opplysningene Statnett gir, er feilaktige. Alternativ A medfører at et stort antall mennesker, i et område som fremstår som en liten bydel, i realiteten mister hele sitt nærturterreng idet Liåsen må anses tapt som friluftslivsområde. Alternativ B innebærer at et fåtall boliger i en periode får belastende anleggstrafikk. Noen hytteeiere vil kunne få visuelle ulemper som dog vil avhjelpes av vegetasjon. Alternativ A har også langt større ulemper for det alminnelige friluftslivet idet Grønmo innfallsport er en av de aller mest benyttede innfallsportene i Østmarka. Innfallsporten Godheim/Grønmoveien er langt mindre benyttet, blant annet er det nesten ikke parkering. Statnett synes å legge til grunn at de er likeverdige og har like stor betydning.
4. Statnett peker på at "inngrepene og synlig industri bli mer samlet på Grønmo i alternativ A enn i alternativ B". Statnett synes ikke å ha satt seg inn i reguleringsplanen for Grønmo. Grønmo er regulert til "friluftspark" hvor tanken er at det skal opparbeides et friluftsområde for et stort antall mennesker. Parken skal ha et læringsområde for gjenbruk mv i tilknytning til RENs anlegg. Videre skal det legges til rette for aktiviteter for den delen av befolkningen som ikke har et tilbud i den organiserte idretten. Området har i seg mulighet til å bli nyskapende og kan, ved en vellykket utbygging, bidra til økt aktivitet for den delen av befolkningen som i dag er mindre fysisk aktiv. Dette er en uttalt politisk målsetning. Å samle industri på hver side av det planlagte parkområdet vil gjøre det vanskelig å lykkes med å gjøre området til et attraktivt friluftslivsområde. Alternativ B påvirker ikke på samme måte selve Grønmo.
5. Vi er heller ikke enig i at en kabeltrase over Liåsen vil være mer negativt for friluftslivet enn kraftledning, idet den visuelle virkningen av kraftledningen både i det åpne området på Grønmo og i Liåsen nødvendigvis vil bli svært stor.

Som avbøtende tiltak er de mest opptatt av god estetisk utforming i tråd med kravene i reguleringsplanen for Grønmoområdet, at adkomsten ikke skal ødelegge for planene i friluftsparken, at ledninger bør legges som kabler i bakken og at eventuelle master må kamufleres.

Statnetts kommentarer

Østmarkas venner og Naturvernforbundet har uttalt seg til saken flere ganger tidligere, det har vært møter mellom Statnett og Østmarkas venner i forbindelse med tidligere høringer, og Statnett har forstått hva som er organisasjonenes meninger og bakgrunnen for disse.

I prosjektering og planlegging som er utført siden forrige høring av saken i 2020 er det fremskaffet mye ny informasjon, og det er gjort justeringer av prosjektet for å imøtekomme innvendingene. Det er også brukt mye ressurser på å utrede muligheten for å bygge etter alt. B, og redegjort grundig for hvorfor den omsøkte plasseringen er valgt fremfor de andre mulighetene i området Søndre Nordstrand.

Statnett har bestilt eksterne utredninger av friluftsliv og landskap, og mener disse gir en god beskrivelse av dagens situasjon og verdiene i området og gir en god vurdering av konsekvensene av tiltaket. Erfarne rådgivere i Multiconsult har gjort utredningene etter gjeldende metodikk for denne typen saker.

Systemet for konsekvensutredninger, som er den metodikken som er lagt til grunn for miljørapporten, er laget for at vurderingene skal bli så objektive som mulig, blant annet ved oppdeling i delområder som vurderes hvert for seg først. Multiconsult har som uavhengig konsulent krav på seg til å være så objektiv som mulig i vurderingene.

Vi har bedt Multiconsult om å kommentere uttalelsen, og de påpeker at konsekvensene for Grønmo fritidspark er utredet både i landskapsdelen og friluftsdelen av den oppdaterte deltemarapporten. I landskapsdelen av rapporten er Grønmo fritidspark vurdert som delområde 2 – Grønmo. Her konkluderes det med liten til middels negativ konsekvens for delområdet. Det er også lagt inn en visualisering av den nye transformatorstasjonen sett fra friområdet på Grønmo.

I friluftsdelen av rapporten er Grønmo fritidspark vurdert som delområde 4 – Grønmo. Verdien av området er vurdert som stor og konsekvensen for området er vurdert som middels til stor negativ. Når det gjelder vurderingen av konsekvensene for friluftsliv av alternativ B hevdes det i uttalelsen at konsekvensene er mindre enn det som fremkommer i delrapport/konsesjonssøknad. I delrapporten ble konsekvensen for friluftsliv vurdert som middels negativ siden transformatorstasjonen er et betydelig inngrep som vil være synlig for de som benytter dette området som inngang til Østmarka. Østmarkas venner har en annen oppfatningen om forskjellen mellom A og B enn det utreder har vurdert den til å være. Det er en forskjell på alternativene, men utreder mener det vil være feil å overdrive denne forskjellen ved å redusere konsekvensvurderingen ned til liten negativ.

Som det også er kommet frem i saksbehandlingen, er det de siste 10 årene vurdert svært mange alternative plasseringer, både innenfor og utenfor markagrensen. Alternativ A og alternativ B har blitt identifisert som de løsningene som totalt sett er de beste.

I sin vurdering av alternativ A og alternativ B må Statnett se på de totale fordelene og ulempene ved hvert alternativ. Friluftsliv er et viktig kriterium, men ikke det eneste. I vår redegjørelse til NVE har vi vist til flere ulemper ved alternativ B, som gjør at denne plasseringen totalt sett anses som lite egnet.

Kommentarer til punktene over:

1. Hvorvidt Liåsen blir ødelagt som friluftsområde eller ikke kan vel vurderes på ulike vis. Transformatorstasjonen vil beslaglegge et område på omtrent 13 dekar, mastene vil bli høye og anleggene vil bli synlig fra store deler av Liåsen. Samtidig vil det bli etablert stier som skal gjøre det mulig å benytte deler av Liåsen i anleggsperioden, og det vil bli etablert stier som skal erstatte stier som forsvinner som følge av tiltaket. Statnett ser også for seg at det for noen brukergrupper kan bli lettere i komme seg opp på Liåsen via nye adkomster. Det vil være fullt mulig å benytte den resterende delen av Liåsen, mens noen kanskje ikke lenger vil fristes av området på grunn av det nye anlegget.
2. Statnett er enig i at konsekvensene for friluftslivet ved alt. B er mindre enn konsekvensene ved alt. A, selv om også alt. B vil medføre konsekvenser. Statnett har tillitt til vurderingene i miljøutredningen. Det er andre momenter enn hensynet til friluftsliv som ligger bak begrunnelsen for valget om å ikke søke konsesjon på alt. B.
3. Vurderingen av at alternativ B vil få langt større negative konsekvenser for langt flere berørte er ikke knyttet til bruken av området til friluftsliv, men det faktum at det bor flere folk tett på anlegget ved Godheim øst på Liåsen, og at disse vil bli direkte påvirket i større grad enn de som bor sør på Liåsen. Dette gjelder spesielt den massive adkomstvegen som måtte bygges mellom Enebakkveien og den nye stasjonen, som ville påvirket de direkte omgivelsene til beboerne i stor grad både i en lang anleggsperiode og i driftssituasjonen. Statnett er enig i at innfallsporten til Østmarka fra Grønmoområdet er langt viktigere enn

adkomsten fra Enebakkveien/Godheim, men tviler på at bruken av Østmarka med utgangspunkt i parkeringa nord for Grønmo vil bli særlig påvirket av en transformatorstasjon på Liåsen. Sørliveien vil få en minst like god standard etter anleggsarbeidene enn i dag, og tilgjengeligheten vil ikke påvirkes negativt.

- 4. Statnett er kjent med reguleringsplanen for Grønmo og at det på sikt skal utvikles en friluftspark på arealet. Det som også er uttalt i saken er at det fortsatt skal være et gjenvinningsanlegg på Grønmo, at dette skal videreutvikles og sannsynligvis utvides, og at komposteringsanlegget skal bestå. Dette betyr at den delen av Grønmo som ligger nærmest Liåsen vil ha menneskelige inngrep i overskuelig fremtid. Det er lite sannsynlig at den sørvestlige delen av Grønmoområdet vil bli viktigst i den fremtidige utviklingen av området for friluftsliv og rekreasjon. I reguleringsplanen er det lagt inn friområder gjennom det sørvestlige området, og eventuelle ferdselsårer gjennom disse kan kombineres med stinett og veger rundt den planlagte transformatorstasjonen.*

Reguleringsbestemmelsene for Grønmo vil legges til grunn for videre planlegging og prosjektering, i samarbeid med Oslo kommune.

- 5. I tilleggssøknaden er det redegjort for forskjellene mellom kabel og luftledning over Liåsen, og illustrasjoner viser hvordan anlegget vil fremstå. Det vil måtte sprenges ut en bred korridor for kabel, og denne vil bli et permanent inngrep i terrenget. Det vil ikke kunne vokse trær i det meste av denne korridoren. Under en ledning vil det også måtte fjernes vegetasjon over en viss høyde, og mastene og linene vil bli synlige fra omgivelsene. I utredningene er det ikke disse forholdene som slår ut på konsekvensene, men de er i alle fall vurdert. Som med andre typer naturinngrep vil meningene om hva som er best eller verst variere.*

Statnett vil i det videre arbeid med prosjektet se etter ulike typer avbøtende tiltak, slik at tiltaket blir mest mulig tilpasset omgivelsene.

Med vennlig hilsen

Thomas Weisser Fennefoss
Prosjektleder

Dokumentet er elektronisk godkjent